

OPIS BIBLIOGRAFICZNY W KARTOTECE I ZESTAWIENIU BIBLIOGRAFICZNYM" - scenariusz zajęć (10-godzinnych warsztatów przeznaczonych dla nauczycieli bibliotekarzy szkolnych)

Olga Topolewska, Biblioteka Pedagogiczna CEN w Białymstoku

Cele zajęć:

Ogólny:

- Zapoznanie słuchaczy ze sporządzaniem opisów bibliograficznych wydawnictw ciągłych na użytek kartoteki i zestawienia bibliograficznego.

Po zajęciach słuchacz potrafi:

- wymienić w kolejności poszczególne strefy opisu wydawnictwa ciągłego i artykułu z czasopism,
- zastosować odpowiednie znaki umowne pomiędzy poszczególnymi strefami,
- podać różnicę między pozycją w katalogu a pozycją w kartotece,
- opisać jeden zeszyt wydawnictwa ciągłego,
- opisać artykuł jednoczęściowy i wieloczęściowy, pojedynczą część artykułu wieloczęściowego, fragment artykułu, prace współwydane, polemiki i recenzje,
- sporządzić zestawienie bibliograficzne.

Metody nauczania

- Wykład
- Ćwiczenia

Środki dydaktyczne

- Foliogramy z wzorami opisów (lub rzutnik multimedialny umożliwiający wyświetlanie przygotowanych na dyskietce wzorów opisów)
- Karty katalogowe
- Czasopisma

Czas trwania - Po 3 godz. lekcyjne na każdy moduł.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

MODUŁ I - OPIS JEDNEGO ZESZYTU WYDAWNICTWA CIĄGŁEGO

I. Wprowadzenie teoretyczne

1. Podanie definicji wydawnictwa ciągłego, wskazanie podstawy i jednostki opisu.
2. Omówienie źródeł danych do odpowiednich stref.
3. Omówienie poszczególnych stref opisu bibliograficznego.
 - pokazanie sposobów postępowania z w przypadku występowania akronimu, nietypowych form zapisu tytułu, zmian w tytule,
 - omówienie i podanie przykładów podserii, sekcji, dodatku ciągłego,
 - podanie rodzajów oznaczeń odpowiedzialności i sposobów ich zapisu,
 - omówienie przykładów zapisu strefy wydania i numeracji,
 - strefa wydania - formy zapisu, postępowanie w przypadku braku poszczególnych elementów tej strefy,
 - rodzaje uwag zamieszczanych w strefie uwag,

4. Przedstawienie wzoru opisu jednego zeszytu wydawnictwa ciągłego.

Tytuł właściwy lub tytuł wspólny. Oznaczenie podserii, dodatku lub sekcji, Tytuł zależny : dodatek do tytułu / Pierwsze oznaczenie odpowiedzialności. - Oznaczenie wydania. - **Numeracja zeszytu** . - Pierwsze miejsce wydania : nazwa wydawcy, data wydania zeszytu - . - (Tytuł serii lub podserii, ISSN serii lub podserii ; numeracja w obrębie serii lub podserii). - Uwagi dotyczące zeszytu. - ISSN

5. Opisanie przykładowego zeszytu.

Wiedza i Życie / red. nac. Andrzej Gorzym. - Nr. 4. - Warszawa : Prószyński i Spółka, 2000. - ISSN 0137 - 8929M

II. Praca indywidualna (lub grupowa) uczestników zajęć.

1. Rozdanie zeszytów wydawnictw ciągłych.
2. Polecenie sporządzenia opisu bibliograficznego pojedynczego zeszytu.

Materiały do ćwiczeń (jeden zeszyt wydawnictwa ciągłego)

- Głos Nauczycielski : tygodnik społeczno - oświatowy / ZNP ; red. nac. W. Sierakowski. - Nr 45. - Warszawa: nakł. Wydawnictwa ZNP "GN", 2000. - ISSN 0017-1263
- Edukacja : studia, badania, innowacje / (Instytut Badań Edukacyjnych) ; red. nac. Mirosław J. Szymański. - Nr 3. - Warszawa : Instytut Badań Edukacyjnych, 2000. - ISSN 0239-6858
- Nowa Szkoła : miesięcznik społeczno - pedagogiczny / red. nac. Szymańska. - Nr 7. - Warszawa: Korporacja Polonia, 2000. - ISSN 0029-537X
- Płomyzek : miesięcznik dziewcząt i chłopców / red. nac. J. Sapa. - Nr 9. - Warszawa : "AMOS", 2000. - Tytuł z okł. - ISSN 0137-8511
- Poradnik Bibliotekarza : miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich / red. nac. Jadwiga Chruścińska. - Nr 9. - Warszawa : Wydaw. SBP, 2000. - ISSN 0208 - 4333
- Aura : miesięcznik NOT poświęcony kształtowaniu o ochronie środowiska / red. nac. Edward Garścia. - Nr 10. - Warszawa: Sigma NOT, 2000. - ISSN 0137-3668
- Nowe Książki : miesięcznik / red. Tomasz Łubieński. - NR 9. - Warszawa: BN : MKiDzN, 2000. - ISSN 0137-8562
- Rzeczpospolita / red. nac. M. Łukasiewicz. - Nr 266. - Warszawa : cop. Press publica, 2000. - ISSN
- National Geographic : Polska / red. nac. Dariusz Raczeko. - Nr 4. - Warszawa: Wydaw. G+J RBA , 2000. - ISSN 1507-5966

III. Sprawdzenie poprawności wykonania opisu.

MODUŁ II

OPIS ARTYKUŁU JEDNOCZĘŚCIOWEGO I WIELOCZĘŚCIOWEGO

I. Wprowadzenie teoretyczne

1. Podanie jednostki opisu artykułu.
2. Wskazanie podstawy opisu.
3. Omówienie źródeł danych do odpowiednich stref.
4. Omówienie poszczególnych stref opisu bibliograficznego.
 - omówienie nietypowych form tytułu,

- o podanie zasad zapisu oznaczeń odpowiedzialności,
- o wyjaśnienie różnic pomiędzy cyklem i rubryką,
- o podanie przykładów zapisu strefy cyklu,
- o podanie przykładów elementów opisu, które można podawać jako uwagi,
- o wskazanie trzech możliwości zapisu elementu łączącego,
- o podanie zasad postępowania przy tytułach identycznych,
- o omówienie zasad podawania i przykładów lokalizacji.

5. Przedstawienie wzoru opisu artykułu jednoczęściowego.

Tytuł artykułu : dodatek do tytułu artykułu / **Pierwsze oznaczenie odpowiedzialności dot. artykułu** ; następne oznaczenie odpowiedzialności dot. artykułu. – (Tytuł cyklu (rubryki) / Oznaczenie odpowiedzialności dot. cyklu (rubryki) ; Numeracja w obrębie cyklu (rubryki). – Uwagi dotyczące artykułu // ¹**Tytuł wydawnictwa ciągłego. – Lokalizacja artykułu**

6. Opracowanie na tablicy przykładowego opisu artykułu jednoczęściowego.
7. Nowa kobieta - Tamara Łempicka / Laura Claridge. - (Literatura). - Fragment książki "Tamara Łempicka. Między art. deco a dekadencją" // Zwierciadło . - 2001, nr 3, s.64 - 69
8. Charakterystyka opisu artykułu wieloczęściowego na dwóch poziomach. Zwrócenie uwagi na odchodzenie w praktyce od sporządzania tej formy opisu.
9. Omówienie i podanie przykładu powszechnie stosowanego opisu na jednym poziomie.
- o Prognoza rozwoju edukacji w Polsce do roku 2000. Cz.1-2 / Czesław Kupisiewicz, Czesław Banach // Nowe w Szk. - 2000/2001, nr 2, s.3-14 ; 2000/2001, nr 3, s.3-6
10. Wskazanie na możliwość stosowania dwóch rozwiązań w przypadku pojedynczej części artykułu - napisanie przykładów na tablicy.

Tytuł części niezależny od tytułu wspólnego - tytuł artykułu wieloczęściowego i oznaczenia części przenosimy do strefy cyklu

Style zarządzania / Klemens Stróżyński. - (Zarządzanie a praktyka szkolna : (1)) // Nowe w Szk. - 2000/2001, nr 2, wkł. Kierowanie szkołą, nr 2, s.4-5

Tytuł artykułu wieloczęściowego wraz z oznaczeniem i/lub tytułem części

Tytuł artykułu / Pierwsze oznaczenie odpowiedzialności dot. artykułu.
Oznaczenie części, Tytuł części / pierwsze oznaczenie odpowiedzialności dot. części // Lokalizacja

Prognoza rozwoju edukacji w Polsce do roku 2020. Cz.1, Wprowadzenie / Czesław Kupisiewicz, Czesław Banach // Nowe w Szk. - 2000, nr 2, s.3-14

Uwaga ! W podanym przykładzie oznaczenie części podano w strefie tytułu, zgodnie z praktycznymi rozwiązaniami przyjętymi w katalogach komputerowych i BZCz.

II. Ćwiczenia

1. Rozdanie słuchaczom czasopism oraz przydzielenie artykułów do sporządzenia opisu. Słuchacze opisują artykuł jednoczęściowy, wieloczęściowy na jednym poziomie, pojedynczą część artykułu.

Materiały do ćwiczeń (artykuły jednoczęściowe)

- Bez ochrony : [wypowiedzenie] / red. Teresa Konarska // Głos Naucz. - 2000, wkł. "Bliżej prawa", nr 45, s.1
- Wartości i cele edukacji szkolnej / Kazimierz Denek // Edukacja. - 2000, nr 3, dod. "Szkoła. Nauczyciel. Programy szkolne", nr 1, s.4-13
- CKE [Centralna Komisja Egzaminacyjna] ogłasza próbę generalną // Nowa Szk. - 2000, nr 7, s.8-9
- Ciepło rodzinnego domu : rozmowa z Panią Prezydentową Jolantą Kwaśniewską / rozm. Anna Orlicka, Janina Sapa // Płomyczek. - 2000, nr 9, s.3
- Nasza chata skraja ... : z badań opinii publicznej (OBOB) / Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie ; oprac. Wiesława Grochola. - Wyniki sondażu OBOP nt." Co myślą Polacy o przemocy w rodzinie" // Niebieska Linia. - 2000, nr 3/8, s.3
- Żywe szybowce : [mieszkańcy lasu równikowego Borneo] / tekst i zdj. Tim Laman. - Il. kolor. // National Geographic. - 2000, nr 120, s.50 - 67

Materiały do ćwiczeń (artykuł wieloczęściowy, pojedyncza część artykułu wieloczęściowego)

- Znormalizowane sposoby rysowania technicznego. Cz.1 - 2 / Witold Bober. - (Doskonalenie nauczycieli) // Wychowanie Techniczne. - 2000, nr 4, s.25-34 ; 2000, nr 5, s.37-39
- Znormalizowane sposoby rysowania technicznego. Cz.2, Linie rysunkowe / Witold Bober // Wychowanie Techniczne. - 2000, nr 5, s.37-39
- Program edukacji ekologicznej dla IV etatu edukacji szkolnej : (liceum ogólnokształcące). Cz.1-2 / Anna Nowakowska // Aura. - 2000, nr 8, wkł. Programy autorskie edukacji ekologicznej, nr 7, s.6-8 ; 2000, nr 9, wkł. Programy autorskie edukacji ekologicznej, nr 8, s.1-4
- Program edukacji ekologicznej dla IV etatu edukacji szkolnej : (liceum ogólnokształcące). 2 / Anna Nowakowska // Aura. - 2000, nr 9, wkł. Programy autorskie edukacji ekologicznej, nr 8, s.1-4
- Prognoza rozwoju edukacji w Polsce do roku 2020. Cz.1-2 / Czesław Kupisiewicz, Czesław Banach // Nowe w Szk. - 2000/2001, nr 2, s.3-14 ; 2000/20001, nr 3, s.3-6
- Prognoza rozwoju edukacji w Polsce do roku 2020. Cz.1 / Czesław Kupisiewicz, Czesław Banach // Nowe w Szk. - 2000/2001, nr 2, s.3-14
- Ideologiczny gen oceny. Cz.1-2 / Aleksander Nalaskowski // Nowe w Szk. - 1999/2000, nr 5, s.2-6 ; 1999/2000, nr 6, s.2-7
- Reklama telewizyjna i dziecko w wieku przedszkolnym. Cz.2 / Paweł Kozłowski // Wychow. w Przedszk. -1999, nr 5, s.336-342
- Rola bibliotek publicznych we współczesnym świecie. Cz.1 / Joanna skrzypkowska // Bibliotekarz. - 1999, [nr] 6, s.23-26
- Początki nauczycielskich emerytur / Antoni Smołalski. - (Z przeszłości zawodu nauczyciela ; cz.12) // Dyr. Szk. - 1999, nr 1, s.29
- Przed nami reforma. Cz. 1- 2 / Marek Legutko // Matematyka. - 1999, nr 3, s.136-144 ; nr 4, s.230-233, 235-237
- Książki pożyteczne : o serii wydawniczej WSiP "Literatura pedagogiczna". Cz.3 / Krzysztof Kruszewski // Nowa Szk. - 1998, nr 9, s.44-47

III. Sprawdzenie poprawności wykonania opisu

MODUŁ III - OPIS FRAGMENTU ARTYKUŁU, PRAC WSPÓŁWYDANYCH, POLEMIKI, RECENZJI. SPORZĄDZANIE ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNEGO

I. Wprowadzenie teoretyczne

1. Nawiązanie do poprzednich zajęć; przypomnienie poszczególnych stref opisu artykułu.
2. Sposób zapisu fragmentu; wskazanie na jego umiejscowienie (strefa uwag) - podanie jednostek opisu - przykład.
 - § Literaci literackiej Nagrody Nobla 1999 : Gunter Grass / oprac. Grażyna Bilka. - Twórczość Guntera Grassa. O twórczości w czasopismach // Bibl. w Szk. - 2000, nr 9, s.24-25
3. Charakterystyka prac współwydanych; podanie przykładów opisu różnych odmian prac współwydanych.
 - Prace współwydane z tytułem wspólnym
Spór o jubileusz : obchody 50 - tej rocznicy istnienia Akademii Medycznej w Białymstoku. - Zawiera: Jaki cel chciał Pan osiągnąć / Zenon Mańczak. W imię przyszłości naszych dzieci / Adam Jerzy Socha // Kur. Poranny. - 2000, nr 245, s.7
 - Prace współwydane bez tytułu wspólnego
 jeden autor
Co słyszać ? ; Zimowy wiersz ; Ulica poprzeczna w Olsztynie ; Bez miłości ; The end : [wiersze] / Piotr Piaszczyński // Twórczość. - 2000, nr 1, s.55-56
 dwu lub więcej autorów
My stażyci ... / Mirosława Kwas [i in.]. Upokorzeni / Janina Fudalej [i in.]. - Awans zawodowy nauczyciela // Głos Naucz. - 2000, nr 18, s.3
4. Odpowiedź na pytanie: kiedy następuje opis polemiki ? Podanie przykładów.
 - Opis polemiki następuje po opisie (artykułu będącego przedmiotem)
Czy Bogu potrzebne są ofiary ? Pytania o przyszłość chrześcijaństwa / Wacław Hryniewicz // Tyg. Powszechny. - 2000, nr 2, s.8-9 Polem.: Ekonomika ofiary, rozrzutność daru / Michał Paweł Markowski. Tyg. Powszechny. 2000, nr 3, s.8-9
 - Opis polemiki poprzedza (artykuł będący przedmiotem)
Ekonomika ofiary, rozrzutność daru / Michał Paweł Markowski. - Tyg. Powszechny. - 2000, nr 3, s.8-9 Polem z.: Czy Bogu potrzebne są ofiary ? Pytania o przyszłość chrześcijaństwa / Wacław Hryniewicz. Tygodnik Powszechny. 2000, nr 2, s.8-9
- 5.
6. W jakim przypadku recenzję traktujemy jako adnotację towarzyszącą pracy recenzowanej a w jakim jako odrębną jednostkę bibliograficzną ? Podanie przykładów.
 - Recenzja jako adnotacja towarzysząca pracy recenzowanej (łatwiejsza do odszukania w kartotece)
Szymański Mirosław : Młodzież wobec wartości. - Warszawa, 2000 Rec. Chymuk Maria // Nowa Szk. - 2001, nr 2, s.49 - 50
 - Recenzja jako odrębna jednostka bibliograficzna (ze względu na nazwisko recenzenta)
Zrozumieć wyobraźnię i obrazy / Ryszard Karpowicz. - Rec. Pracy: Wyobraźnia w psychoterapii / Arnold Lazarus. Gdańsk, 2000 // Probl. Rodz. - 2000, nr 4, s.58

7. Zasady sporządzania zestawienia bibliograficznego

II. Ćwiczenia

1. Słuchacze samodzielnie opisują fragment artykułu, prace współwydane, polemikę i recenzję.

Materiały do ćwiczeń (fragment artykułu)

- Znormalizowane sposoby rysowania technicznego. Cz.2, Linie rysunkowe. - [Rodzaje linii] / Witold Bober // Wychowanie Techniczne. - 2000, nr 5, s.37-39
- Program edukacji ekologicznej dla IV etatu edukacji szkolnej : (liceum ogólnokształcące) . 2 / Anna Nowakowska. - Czynności ucznia. Wykaz umiejętności // Aura. - 2000, nr 9, wkł. Programy autorskie edukacji ekologicznej, nr 8, s.1-4
- Projekt całościowego poznania pedagogicznego / Krystyna Duraj - Nowakowa. - Systemologia // Edukacja. - 2000, nr 3, s.24-31

Uwaga ! Przykłady prac współwydanych można znaleźć w Twórczości, recenzji w większości czasopism pedagogicznych a przede wszystkim w Nowych Książkach.

2. Uczestnicy zajęć, na podstawie dowolnie wybranych artykułów, sporządzają zestawienie bibliograficzne.

III. Sprawdzenie umiejętności sporządzania opisów bibliograficznych i zestawienia bibliograficznego.